

Interiør i Akershus slottskirke.

Av Kjell Ivar Maudal

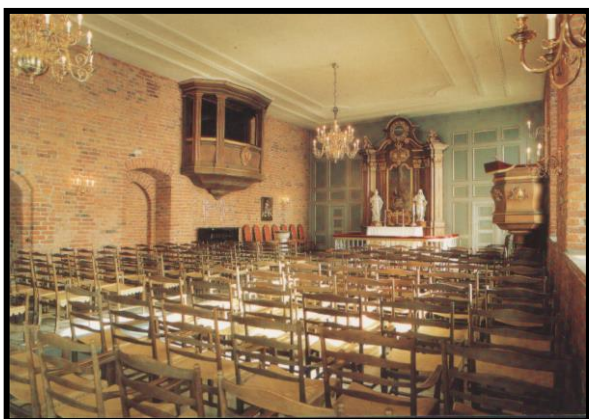
Historien.

Akershus festning og slott som ble bygget av kong Håkon V Magnusson (*1270- †1319), Der er Norges konger og dronningers siste hvilested.

Akershus slottskirke.

Vi vet ikke om det har hvert en kirke i Håkon V's borg og om det har hvert kjenner vi i dag ikke til hvor den lå. Men han har sikkert hat et kapell på festningen.

Akershus slottskirke slik den fremstår i dag, har hatt en broget historie. Branner og ombygninger har vært med på å forme kirken. Veggene i den nåværende kirken stammer fra 1300-tallet men rommet var muligens på den tiden en stor hall. På Christian II's tid (*1481-†1559) ble det innredet et lite kapell i den vestre delen av rommet. Etter en storbrann på i 1527 ble den nåværende kirke bygget, som en del av den gjenoppbygde festning. Men først under Christian IV (*1577-†1648) fikk kirken en skikkelig innredning og ble en virkelig slottskirke. Det opprinnelige inventaret fra denne tiden er dessverre forsvunnet. Det eneste som er tilbake er den store kirkeklokken fra 1623.

Kirkerommet.

I 1720 var kirken i en så elendig forfatning at slottsfogden søkte om å få gå til alters i en av byens andre kirker. Det silte vann gjennom taket, malingen flasket av veggene og inventaret var ødelagt.

Men i 1741 ble imidlertid kirken pusset opp, men man manglet innredning Så etter en lang ventetid kom endelig inventaret på

plass. Altertavle og prekestol ble tegnet av generalbyggmester Häusser fra København og maleriet som vises er usignert, men man mener at det ble malt av Johan Georg Zienis.

Altertavlen er i barokkens stil, formet som en portalsom kalles «Begråtelsen» er et kjent motiv fra pietismen. (Pietismen navnet på en vekkelsesbevegelse i den lutherske kirke. Karakteristisk for pietismen er betoningen av kristendommen som en personlig sak og kravet om personlig omvendelse og et hellig liv.

Til Danmark-Norge nådde pietismen i sin moderne form under Fredrik IV (*1671-†1730). Fra midten av det 18. årh regner man at pietismens tid var forbi). Motivet på altertavlen kalles også «Pietà» som er den tradisjonelle benevnelsen for det bildetema, hvor Jesu døde legeme etter nedtakelsen fra korset betraktes med ærbødighet, sorg og kjærlighet. («Pietà», fromhet, betegnelse for Maria med Jesu lik). Maria tilber/begråter sin sønns døde legeme. Samtidig er kvinnene ved korset identisk med enhver tids sørgende mødre, hustruer, søstre, som må erfare meningsløse tap.

«Tordenværet var nesten over, men det var begynt å øsregne. Hans mor så på hans livløse og gjennomvåte legeme da soldatene tok det ned av korset. Inntil da hadde hun klart å beherske seg, det var som om hun hadde hatt nesten overmenneskelige krefter, men nå begynte hun å storgråt. Kvinnene samlet seg om henne for å trøste henne, mens mennene gjorde seg i stand til å ta ned hans legeme og begrave det».

Det mest kjente «Pietà» er Michelangelos skulptur i Peterskirken, Rom.

Forløperen til altertavlene var relikvieskrin som var plassert oppå alteret. Senere i høymiddelalderen ble det oppstilt alterskap med dører, hvori enkeltfigurer av hellige personer eller gruppebilder av bibelsk eller legendarisk innhold var fremstilt i skulptur og maleri. Vårt lands mest praktfulle alterskap er av nederlandsk eller nordtysk arbeid og enkelte står ennå i kirkene, f eks Ringsaker og Trondenes kirker og Mariakirken i Bergen. Altertavlene kom i bruk i Norge etter reformasjonen.

De to figurene som på hver side av alterbildet er allegoriske skikkelser som er skåret av Georg Ziesenis. Figurene forestiller til høyre ”**Troen**”, en av de tre teologiske dyder (tro, håp og kjærlighet). Hun holder kalken (nattverdssymbolet) og den hellige skrift. Figuren til venstre forestiller ”**Fromheten**” som holder et overflødigshorn, et symbol på all den velsignelse som følger med et fromt levnet. Over alteret sees Christian IVs og Sophie Mgdalenes kronete speilmonogrammer, og over disse finner vi det hebraisk Jahvetegnet. (hebr. Yahweh = ”Jeg er (2. Mos 3,14). Dette er et uvanlig motiv på altertavler i norske kirker. (Ukjent om dette finnes andre steder i Norge).

Kongestolen med riksvåpenet (til venstre på bildet) har etter det vi kjenner til ikke vært brukt av våre konger etter 1905, men ble muligens brukt av de danske kongene. Et orgel kom på plass i 1843, dette ble plassert bak alteret. Ved senere restaureringer ble orgelet flyttet, og i 1967 fikk man et nytt orgel som ble plassert bak i kirken. Kirken hadde også opprinnelig benker men disse ble også erstattet av stoler. På stolryggen er det skåret inn en forgylt kongekrone.

Kilde: Kjell I. Maudal og særtrykk av årsskrift Akershus slotts venner 1980.
Foto: Kjell I Maudal og Siro Leonardsen.

På sidene nedenfor forteller jeg om krypten med kongegravene.

